

Sygn. akt V U 998/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Danuta Szykut

Protokolant: st.sekr.sądowy Sylwia Pławiuk

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2013 r. w Słupsku na rozprawie

sprawy z odwołania **J. K.**

od decyzji z dnia 07/09/2012 r. znak: (...)

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. K. wniósł odwołanie od decyzji z dnia 7 września 2012 roku, znak: (...) domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, iż organ rentowy bezzasadnie nie zaliczył mu do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 kwietnia 1975 roku do 30 czerwca 1992 roku w Państwowym Ośrodku (...) w B. , kiedy świadczył pracę na stanowisku magazyniera.

Pozwany organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił łącznie 30 lat, 1 miesiąc i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Z uwagi na brak piętnastoletniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych organ rentowy odmówił J. K. prawa do emerytury .

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. K. , urodzony (...), lat 61 , złożył w dniu 7 sierpnia 2012 roku wniosek o emeryturę.

Wraz z wnioskiem przedłożył zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentował według stanu na dzień 01.01.1999r. nie kwestionowany przez pozwanego organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący łącznie 30 lat, 1 miesiąc i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Ubezpieczony w chwili składania wniosku należał do OFE i nie pozostawał w stosunku pracy.

dowód: akta emerytalne: wniosek k. 1-3, kwestionariusz k.4, karata przebiegu zatrudnienia k.17, zaskarżona decyzja k.18

Ubezpieczony J. K. od 1 kwietnia 1975 roku do 3 czerwca 1992 roku był zatrudniony Państwowym Ośrodkiem (...) w B..

W okresie zatrudnienia od 1 kwietnia 1975 roku do 30 listopada 1975 roku ubezpieczony pracował na stanowisku pomocnika magazyniera, od 1 grudnia 1975 roku do 20 czerwca 1992 roku jako kierownik magazynu głównego, a następnie od 1 września 1992 roku do 31 maja 1993 roku jako kierownik magazynu części. Ubezpieczony początkowo był zatrudniony na stanowisku działu tokarskiego, następnie przejął stanowisko kierownika magazynu. Jego praca polegała na pracy fizycznej i nadzorze pracowników.

Do obowiązków odwołującego należało między innymi rozładunek oraz konfekcjonowanie wyrobów pylistych, toksycznych i żrących, wykonywanie takich prac z kwasami i ługami i środkami ochrony roślin. Ubezpieczony wykonywał także prace magazynowe związane z magazynowaniem innych elementów np. pojazdów samochodowych. Magazyn, w którym pracował ubezpieczony składał się z głównej hali i wydzielonego w tej hali odrębnego pomieszczenia, w którym składowano farby i środki chemiczne, odrębnego pomieszczenia gdzie składowano ogumienie. W głównej hali magazynowej magazynowano głównie części zamienne do maszyn i urządzeń oraz wyroby stalowe. Magazyn części zamiennych – główna hala wyposażony był w regały o wysokości do 6 metrów, na których składowane były części zamienne do maszyn rolniczych. Części te były przechowywane w tawocie, który nie jest substancją toksyczną. Państwowy Ośrodek (...) w B. zaopatrywał w części zamienne wszystkie okoliczne Państwowe Gospodarstwa Rolne oraz Spółdzielnie Kółek Rolniczych, a także rolników indywidualnych ponieważ zajmował się remontami kapitalnymi przyczep, pras zbierających i innych maszyn rolniczych. Kierownikiem gospodarki materiałowej był R. T. E. C. pracował w kontroli technicznej, zajmował się sprawdzaniem jakości dostarczanych materiałów do magazynów.

W magazynie zamkniętym - części wydzielonej opisanej powyżej - były przechowywane farby, kwasy i środki chemiczne do oprysków roślin. Środki te przechowywane były w dużych pojemnikach. Środki ochrony roślin wydawane były najczęściej w okresie letnim. Farby znajdowały się w hobokach 50 litrowych, przelewało się je do małych pojemników według złożonego zapotrzebowania. Kwasy były w hobokach plastikowych ok 50 litrowych, przelewało się kwasy do mniejszych pojemników. Ubezpieczony zajmował się przelewaniem tych środków. Ubezpieczony pracował razem z R. T. i E. C..

Ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy w szczególnych warunkach.

dowód: akta emerytalne: świadectwo pracy k. 10, akta sprawy: zeznania ubezpieczonego k. 46-47, zeznania świadków R. T. i E. C. k. 20-22, opinia biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy k.26-30 akta sprawy, opinia uzupełniająca biegłego k.51-52

Praca ubezpieczonego w czasie zatrudnienia od 1 kwietnia 1975 roku do 3 czerwca 1992 roku w Państwowym Ośrodku (...) w B. nie była pracą w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku nie posiada ponad 15 letniego okres pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: j/w

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 września 2012 roku, ENMS/25/037012248 organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Dowód: akta emerytalne zaskarżona decyzja k.18

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony J. K. ma ukończone 60 lat oraz posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 KPC, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok SN z 4 października 2007 r. I UK 111/07).

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Przy czym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac.

Do nabycia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych istotne jest także dyspozycja § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia rady Ministrów z 7 lutego 1983r., który stanowi: „Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.”

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 roku, sygn. II UK 21/10, LEX nr 619638). Zatem decydującą rolę przy analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. Nie wystarcza tu samo przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00 - OSNP 2003, nr 17, poz. 419; z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09 - LEX nr 577817 oraz z dnia 6 grudnia 2010 r., II UK 140/10 - LEX nr 786382).

W świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia stanowi zresztą, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4 - 15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do niego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10).

Zauważyć należy, że praca magazyniera nie jest co do zasady pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, która byłaby wymieniona w wykazie A. Jedynie prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych, wymienione w wykazie A dziale IV „W chemii ” pod poz. 40 są pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony co prawda pracował w magazynie, w którym przechowywane były wyroby toksyczne i wykonywał czynności przy ich konfekcjonowaniu, lecz była to jedynie część magazynu, a czynności tam wykonywane nie zajmowały mu całej dniówki roboczej i nie były wykonywane stale. W pozostałej części magazynu, która stanowiła halę główna magazynu znajdował się magazyn części zamiennych, w którym składowane były części zamienne do maszyn rolniczych. Części te były przechowywane w smarach, które zabezpieczały je przed korozją, głównie w tawocie, który nie jest substancją toksyczną.

Zatem, tylko niektóre z towarów, którymi obracał w magazynie można zaliczyć do produktów i wyrobów gotowych wymienionych pod tą pozycją. Zatem, jeżeli nawet pracował przy konfekcjonowaniu wyrobów toksycznych, to tego rodzaju prac nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia.

Tym samym nie można uznać, że J. K. wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Sąd na podstawie zeznań świadków R. T. i E. C. ustalił, że na stanowisku kierownika magazynu do obowiązków odwołującego należały czynności w zakresie przyjmowania, składowania, wydawania, przemieszczania i ewidencji części do maszyn rolniczych. Sąd celem ustalenia charakteru pracy ubezpieczonego dopuścił również dowód z opinii biegłego. Biegły z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy po dokonaniu szczegółowej analizy środowiska pracy ubezpieczonego wydał opinie pisemną, w której nie stwierdził, by praca w magazynie części zamiennych była pracą w warunkach szczególnych. Z uwagi na zarzuty ubezpieczonego do opinii Sąd dopuścił dowód z zeznań stron, który ograniczył do przesłuchania ubezpieczonego i dowód z uzupełniającej ustnej opinii biegłego. W ocenie Sądu z ustnej, uzupełniającej opinii biegłego wynika w sposób nie budzący wątpliwości, iż praca ubezpieczonego w magazynie części zamiennych do maszyn rolniczych nie była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu wyżej przytoczonych przepisów prawnych.

Podkreślić należy, że skorzystanie z możliwości przejścia na emeryturę przy obniżonym wieku jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dlatego wymagana jest ścisła interpretacja przepisów w tym zakresie, przy czym jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97 (OSNP 1998 r. nr 21, poz. 638) tylko praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. Ugruntowany jest pogląd, że praca do emerytury w niższym wieku emerytalnym nie może nabyć osoba, która nie wykonywała tego rodzaju pracy stale i w pełnym wymiarze. W wyroku z dnia 7 lutego 2012 r. I UK 227/11, LEX nr 1157544, Sąd Najwyższy stwierdził, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych. Takie samo stanowisko zostało zajęte w wyroku Sądu najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. II UK 306/07, OSNP 2009/21-22/290.

Reasumując, w ocenie Sądu praca ubezpieczonego w okresie od 1 kwietnia 1975 roku do 3 czerwca 1992 roku w Państwowym Ośrodku (...) w B. nie była pracą w warunkach szczególnych i nie może być zaliczona do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Oznacza to, iż ubezpieczony nie spełnił jednej z niezbędnych przesłanek z art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż nie wykazał, aby – na dzień 1 stycznia 1999 r. - stale i w pełnym wymiarze, przez 15 lat, wykonywał prace w szczególnych warunkach uprawniające do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne należało oddalić, o czym Sąd orzekł Sąd w sentencji wyroku.